

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replikk/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør (fung)

Sabine Synnes
sabines@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Hedda Lingaas Fossum
heddaf@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

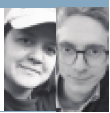
Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

Det stemmer at 80 prosent av nordmenn eier sin egen bolig, men det er

Boligeier, hvem er

KRONIKK

Maria Refsland og Alf Jørgen Schnell

For noen dager siden satt vi i et møte med en politiker som ville ha innspill til boligpolitikken. Men til våre beste forslag, svarte han alltid: «80 prosent av Norge eier sin bolig, de kommer aldri til å bli med på noe sånt!» Stemmer det? Lenge trodde også vi at boligspørsmålet var umulig å besvare. Hvordan kunne vi få til en sosial politikk med boligpriser lave nok for oss uten arv, hvis en så stor del av befolkningen på et vis var kjøpt og betalt?

Kjøpt, fordi de hadde kjøpt en bolig de gjerne så stige i verdi og som de helst ikke ville betale eiendoms-skatt på. Betalt, fordi de derfor hadde samme interesser som høyresidens rike donorer: mer til dem som allerede hadde noe, mindre til dem som sto utenfor.

Dessuten betalte politikerne dem direkte gjennom skattefradrag.

Ingen er interessert i å miste godene sine. Nå vet vi imidlertid hvordan vi kan løse stillstanden som har vært i boligpolitikken de siste 30 årene.

Det stemmer at Norge er et eierland. Grunnen til at vi har så mange boligeiere, er i stor grad at vi i etterkrigstiden satset på at boliger skulle være et hjem og ikke en vare. Gjennom politiske tiltak fikk folk på landet tilgang til rimelige boliglån av den statlige Husbanken. I byene ble «gårdeierveldet» som leide ut dyre boliger angrepet og beseiret, og erstattet med en sosial boligsektor hvor boligene var prisregulert for å hindre at noen kunne tjene på å selge dyrt, også hjulpet av

statlige midler. Som et resultat gikk andelen selvereiere i Oslo opp fra 25 prosent i 1945 til rundt 70 prosent i 1980. På 80-tallet åpnet imidlertid Kåre Willoch og Høyre Pandoras eske: Prisreguleringene ble fjernet og hjem ble omgjort til varer som en kunne tjene penger på. På sikt førte det til en priskarusell som har ført oss dit vi er nå.

Ikke overraskende finnes det krefter som ønsker å beholde systemet som det er. Interessese foreningen Huseierne (tidligere Huseiernes Landsforbund) har hatt kampen mot eiendoms-skatt som en av sine fanesaker, i likhet med kamp mot regler og reguleringer av leiesektoren. Deres opprinnelse kan spores til en gruppe gårdeiere som organiserte seg sent på 1800-tallet i «Gaardeierforeningen av 1894». Dagens utgave av organisasjonen ble stiftet i 1989, med boligeiere som målgruppe. I dag har de over 200.000 medlemmer.

Da den tidligere Høyre-statsråden og PR-rådgiveren Morten Meyer ble leder for organisasjonen for få år siden, sa også han at flere enn 80 prosent av oss eier vår egen bolig. Det som lå mellom linjene, er at mange av «oss» er konservative, eier dyre villaer og hater skatter. Men 80 prosent av landet gjør aldeles ikke det. De fleste boligeiere vil tvert imot ha mer til felles med dem som står utenfor boligmarkedet.

«Boligeiere» er en mangfoldig gruppe som vi må splitte analytisk hvis vi skal få fremgang og fortgang i boligpolitikken. Vi ønsker å få fram at det finnes et tydelig skille mellom dem som eier en eller to boliger og dem som eier flere, og skille ut eliten på toppen som driver millionbusiness på utleie. Det er stor forskjell på å eie ett hus og å

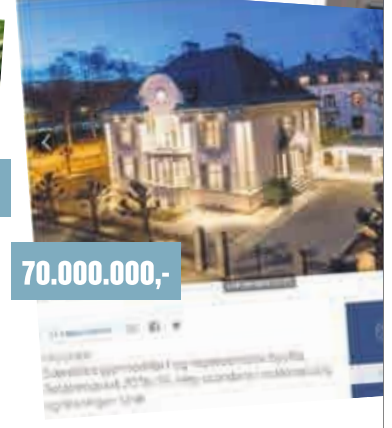
68.000.000,-

27.500.000,-

47.500.000,-

70.000.000,-

eie seksti. Her må også de politiske tiltakene skille mellom disse.

Enkelte boligeiere eier flere titalls utleieleiligheter som de høver inn penger fra. Andre er imidlertid helt alminnelige mennesker som har kjøpt en bolig fordi de trenger et hjem. Det er ikke nødvendigvis en rosenrød situasjon; har de kjøpt med en partner, kan det oppstå problemer hvis de skiller lag. Har de barn, er det ikke sikkert de kommer inn på boligmarkedet med dagens priser. Derfor har de ikke nødvendigvis de samme interessene som eiendomsutviklere som helst ser at

boligprisene aldri stopper å vokse.

Dessuten er mange boligeiere i Norge svært forgjeldet. Mange føler de lever over evne. Slik har de ved å handle rasjonelt i et ødelagt boligmarked, også gjort seg avhengig av det. Men dette er et svært sårbart system, fordi en krise kan komme når som helst. Kun de rike kommer godt ut av en slik situasjon.

Hvis vi skal få fremgang og fortgang i en sosial boligpolitikk, må vi fremheve reelle forskjeller mellom folk. Høyere boligpriser betyr svært mye for mange. Dessuten må vi også få frem hvor farlig det er

med dagens gjelds nivå. Vi kan ikke la aktører som Huseierne fortelle oss at vi er identiske, når vi er svært forskjellige. Vi må tydeliggjøre konflikten mellom dem på toppen og oss vanlige folk som enten kaster bort pengene våre på leie, eller betaler renter til banken. Bolig er en av de største driverne av økonomisk ulikhet. Vi må boligprofittørene til livs.

Radikal boligpolitikk appellerer. Gjennom aktivistkollektiv og aksjonen «Reduser husleia!» og Instagram-kontoen @Min_drittleilighet har vi forsøkt å vise hvordan

OVERHØRT

Millennium-generasjonen og Generasjon Z derimot, baserer sine livsmål på de to øverste nivåene i [Maslow]pyramiden: egoistiske behov og behovet for selvrealisering.

Rapporten #DenNyeOljen for Norsk Olje og Gass definerer dagens ungdom

De har skuffet meg, skuffet ungdommer, og mest sannsynlig

hver eneste muslim i dette landet.

Salman Akhtar Chaudhry (SU) til BT, om politiet

Førtjente jeg fartsboten eller ikke? Jeg vil si nei.

Rolf Schreiner representerer mange i Stavanger Aftenblad

Kan de ikke bare HOLDE KJEFT alle sammen? Jeg er så lei av

dem. De er en fornærmelse mot min intelligens. Hvem, hører jeg deg spørre? Vel, lista er lang.

Harald Birkevold i Stavanger Aftenblad

Skulle jødene fulgt [Shakeel] Rehman metode, burde de slått ring om Hitler før han kom til makta.

Joakim Møllersen i Nettavisen

MER DEBATT NESTE SIDE >>

stor forskjell på å eie ett hus og å eie seksti.

du?

utleiehaier lopper folk på leiemarkedet. Vi inviterer folk til å sende inn historier, og vi har fått inn uendelig med beretninger og bilder fra levd liv.

Svært mange av våre 22.000 følgere er forbanna. Både leieboere og boligeiere misliker at aktører som Heimstaden og Fidan eiendom får lov til å operere som boligprofittører. Vi blir ringt daglig av journalister. Det fungerer å sparke oppover, samtidig som vi slår et slag for en radikal boligpolitikk for de mange.

Så, kjære politikere, når dere nå jobber med en ny boligpolitikk til det kommende

stortingsvalget, ikke vær redde for å være radikale. Politikerne har lenge vært på jakt etter nye spennende reformer for å tiltrekke nye velgere. Vel, gjør boligspørsmålet til en valgkampsak. Slik gjør dere det:

■ Legg ned den kommersielle utleiesektoren innen 2030. Vi må ta boligprofittørene som vi tar velferdsprofittørene.

■ Gi boligeiere gjeldsslette for primærbolig.

■ Investér massivt med offentlige midler i en sosial boligpolitikk. Lag en tredje boligsektor.

■ Sett et husleietak med en makspris per kvadratmeter, som de praktiserer i Paris.

■ Stopp hyblifisering og

utnyttelse av unge og nye i boligsektoren, samt mot oppsplitting av leiligheter. Et slikt tiltak er for eksempel minstekrav til boligstørrelse, med fellesarealer som stue og kjøkken.

■ Øk skatten på utleieboliger, bolig skal være noens hjem ikke et spekulasjonsobjekt.

■ Beregn eiendom inn i formuen som grunnlag for skattlegging. Sekundær-bolig må skattes høyere. Tertiærbolig enda høyere, og så videre.

■ Innfør boplikt i storbyene.

■ Innfør forbud mot å kjøpe mer enn to boliger.

■ Bygg en aktiv kommunal utleiesektor for flere, og med god standard. Og slutt med «gjengs leie.»

■ Ta i bruk kommunale boliger som står tomme. Stopp salg av kommunale boliger og sørg for mer oppkjøp og tilbakekjøp. Ved salg av kommunal eiendom skal det sikres forkjøpsrett til de som ønsker å bo der.

■ Innfør et boligtilsyn i alle kommuner. Det skal sørge for at utleiere følger reglene og straffeforfølge de som ikke gjør det. Det må stilles detaljerte og tydelige krav til hva som er en beboelig utleiebolig, som må sjekkes ved hvert kontraktskifte. Lov bedre rettsforfølgelse av lovbrudd, spesielt i diskriminerings saker.

■ Introdusér en okkupasjonslov som gjør det slik at hus som ikke er i bruk, skal kunne benyttes som bolig av hvem som helst. Beboere skal ha krav på å kunne bli boende etter å ha meldt fra til politiet.

■ Krev krav om nye kontrakter til varslere som blir kasta ut av leilighetene på grunn av ulovligheter eller uholdbare forhold, enten samme sted eller på samme vilkår.

Maria Refsland og Alf Jørgen Schnell, medlemmer aksjonen Reduser husleia! og instagrakollektivet

Min_dritteliighet

alfjorgen.schnell@gmail.com

BRUSHODER PÅ FERDE: Unge demonstranter som bruker vold mot Sian-aktivister kan ikke forsvares, skriver forfatteren. Her fra Furuset i Oslo 15. august. FOTO: FREDRIK HAGEN, NTB SCANPIX

Dette henger ikke på greip, Forsvik?

ANTIRASISME

Lars Gule

I et engasjert innlegg i

Klassekampen 27. august vil Linda Forsvik ta unge antirasistiske demonstranter i forsvar, selv om de har begått vold mot Sian-aktivister og/eller politiet. Hun begynner likevel sitt innlegg med å slå fast at hun ikke støtter vold som maktmiddel i demonstrasjoner.

Forsviks standpunkt har blitt uttrykt av mange etter unge antirasistiskers sammenstøtene med Sian-aktivister og politiet. Som hun sier, hun fordømmer volden, men disse ungdommene må forstås og de skal ikke «kastes under bussen». Hva i all verden betyr dette?

Hvordan kan Forsvik og andre fordømme volden – også den utøvd av de antirasistiske ungdommene – uten å kritisere de som utøver volden? Det henger ikke på greip. Dersom Forsvik skal opp tre som ungdommenes forsvarer, i tilnærmet juridisk forstand, må hun nettopp si at volden var berettiget, at ungdommen ikke gjorde noe galt, at de ikke kan (for) dømmes for sine handlinger eller lignende.

Men disse ungdommene skal kritiseres for sine

impulsive og ødeleggende handlinger. For dette er handlinger som er uakseptable virkemidler i sammenheng med demonstrasjoner.

I tillegg er voldsbruken ødeleggende for den antirasistiske kampen idet den gir Sian oppmerksomhet og sympati. Kort sagt er voldsbruken feil på alle måter – og må selvsagt kritiseres!

Forsvik kan likevel ha rett i at voksne er mer ansvarlige enn ungdommene. Voksne er ansvarlige for å fortelle

” alle måter – og må selvsagt kritiseres.

hva som gjelder på demonstrasjoner og for å holde unge brushoder tilbake når de vil slåss.

Derfor er de som mobiliserer til demonstrasjoner uten å ta ansvar for vakthold og koordinering med politiet, enda mer ansvarlige for volden enn ungdommene.

Å forstå rasende og frustrerte antirasistisk innvandrungsdoms handlinger er én ting. Det er ikke vanskelig. Men en slik empati er noe ganske annet enn å unnskyld.

Det er mye vi kan forstå på ett plan, som vi likevel både kritiserer og fordømmer – nettopp fordi handlingene er moralsk, juridisk og politiske forkastelige.

Lars Gule, førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet
larsgu@oslomet.no